

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI ADLIYA VAZIRLIGI HUZURIDAGI YURIDIK
KADRLARNI QAYTA TAYYORLASH VA MALAKASINI OSHIRISH
INSTITUTI**

“TASDIQLAYMAN”

**Yuridik kadrlarni qayta tayyorlash
va malakasini oshirish instituti
direktori birinchi o‘rinbosari**

R.Xursanov

2026-yil 30-yanvar

**Adliya organlari va muassasalari xodimlari uchun
“Kiber huquq” yo‘nalishi bo‘yicha tanlov modullarining kompleks
O‘QUV DASTURI**

TOSHKENT

1-MODUL. KIBER HUQUQ TUSHUNCHASI. KIBER HUQUQDA SHARTNOMALAR VA NIZOLARNI HAL ETISH

MODULNING MAZMUNI

I. Kirish
Modul dasturi O'zbekiston Respublikasi adliya vazirining 2025-yil 28-martdagi Vazirlar Mahkamasining "O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi huzuridagi Yuridik kadrlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti faoliyatini tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 171-son qarori ijrosini ta'minlash haqidagi 122-um-son buyrug'i ijrosi yuzasidan qayta ishlab chiqilgan.
II. Modulning maqsadi
Adliya organlari va muassasalari xodimlariga kiber huquq tushunchasi, tizimi, kiber huquqning obyekti va subyekti, kiber huquqning xalqaro-huquqiy asoslari, kiber huquqda shartnomalar hamda kiberjinoyatlar bo'yicha nazariy bilimlar berish.
III. Modulning vazifalari.
Adliya organlari va muassasalari xodimlarining quyidagi yo'nalishlar bo'yicha nazariy bilimlarini oshirish, ko'nikmalarini rivojlantirish mumkin bo'ladi: kiber huquq tushunchasi va tizimi; kiber huquqning obyekti va subyekti; kiber huquqning xalqaro-huquqiy asoslari; kiber huquqda shartnomalar; kiberjinoyatlar.
IV. Adliya organlari va muassasalari xodimlarining bilim, ko'nikma va malakalariga (kompetentlik) qo'yiladigan talablar
Adliya organlari va muassasalari xodimlari o'z kasbiy faoliyatini tashkil etish uchun quyidagi bilim, ko'nikmalarga (kompetentlik) ega bo'lishi kerak: Adliya vazirligining asosiy vazifalari, ish uslubi va qadriyatlari haqida bilish; o'zi faoliyat yuritayotgan tarkibiy tuzilma faoliyatining asosiy vazifalari, yo'nalishlari va funksiyalari bo'yicha bilimlarga hamda vazifalarni samarali bajara olish; "Ochiq adliya" ("Open Justice") dasturining maqsad va vazifalarini bilish; o'zi faoliyat yuritayotgan tarkibiy tuzilma faoliyatidagi tizimli muammolarni aniqlay olish va ularni bartaraf eta olish; o'z xizmat vazifalarini samarali bajara olish; qonunlar va boshqa normativ-huquqiy hujjatlar ijrosini tashkil eta olish ko'nikmalariga ega bo'lish; murojaatlar bilan ishlash, ish yuritish va ijro intizomini ta'minlay olish; huquqiy targ'ibot va aholining huquqiy savodxonligini oshirishga doir faoliyatni amalga oshira olish; adliya organlari va muassasalari faoliyatida korrupsiya va manfaatlar to'qnashuvini oldini olish bo'yicha zarur bilimlarni egallash; ma'muriy tartib-taomillar to'g'risidagi qonunchilik hujjatlarining mazmun-mohiyatini bilish; o'z ish faoliyati samaradorligini oshirish uchun zamonaviy axborot texnologiyalari va "Elektron hukumat" tizimidan samarali foydalana olish; yuridik nutq, notiqlik va yozma nutq mahoratiga ega bo'lish; muloqot psixologiyasining adliya xodimlari faoliyatida o'rni va ahamiyati hamda jamoadagi konfliktli vaziyatlar, ularni bartaraf etish imkoniyatlari haqida bilimlarga ega bo'lish; nizolarni hal etish texnologiyalari borasida bilim va ko'nikmalarga ega bo'lish.
IV. Kutilayotgan natijalar
Modulni o'zlashtirish tinglovchilarga kiber huquq tushunchasi va tizimi; kiber huquqning obyekti va subyekti; kiber huquqning xalqaro-huquqiy asoslari; kiber huquqda shartnomalar; kiberjinoyatlarni o'rganishga zamin yaratadi.

MODULNING MAVZULAR REJASI

№	Mavzular nomi	O'quv mashg'uloti	Jami
Kiber huquq tushunchasi. Kiber huquqda shartnomalar va nizolarni hal etish			
1	Kiber huquq tushunchasi, tizimi. Kiber huquqning obyekti va subyekti.	2	2
2	Kiber huquqning xalqaro-huquqiy asoslari.	2	2
3	Kiber huquqda shartnomalar. <i>(dars mashg'ulotlari amaliyotga yo'naltirilgan zamonaviy shakllar —“aqliy hujumlar”, “keys stadi”, “jamoa bo'lib ishlash” va boshqa usullarni qo'llagan holda tashkil etiladi).</i>	2	2
4	Kiberjinoyatlar. <i>(dars mashg'ulotlari amaliyotga yo'naltirilgan zamonaviy shakllar —“aqliy hujumlar”, “keys stadi”, “jamoa bo'lib ishlash” va boshqa usullarni qo'llagan holda tashkil etiladi).</i>	2	2
	JAMI:	8	8

O'QUV MATERIALINING MAZMUNI

KIBER HUQUQ TUSHUNCHASI. KIBER HUQUQDA SHARTNOMALAR VA NIZOLARNI HAL ETISH
1-Mavzu: Kiber huquq tushunchasi, tizimi. Kiber huquqning obyekti va subyekti.
Kiber huquq tushunchasi va belgilari. Kiber huquq tizimidagi munosabatlar. Kibermakon (ijtimoiy tarmoqlar)dagi munosabatlar. Virtual obyektlar. Axborot, axborot resurslari. Kiber fazilatlar. Kiber huquq bilan tartibga solinadigan munosabatlar subyektlari. Kiber huquq munosabatlarini huquqiy ta'minlash. Kibermakon (ijtimoiy tarmoqlar)ni tartibga solishdagi normativ-huquqiy hujjatlar.
Manbalar: 1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. 2. O'zbekiston Respublikasi Fuqarolik kodeksi. 3. O'zbekiston Respublikasining “Axborotlashtirish to'g'risida”gi Qonuni. 4. O'zbekiston Respublikasining “Elektron tijorat to'g'risida”gi Qonuni. 5. O'zbekiston Respublikasining “Elektron hukumat to'g'risida”gi Qonuni. 6. O'zbekiston Respublikasining “To'lovlar va to'lov tizimlari to'g'risida”gi Qonuni. 7. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrda “Raqamli O'zbekiston – 2030” strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi Farmoni. 8. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2022-yildagi 21-fevraldagi 80-son “Maxsus elektron tizim orqali ayrim faoliyat turlarini litsenziyalash tartibi to'g'risidagi yagona nizomni tasdiqlash haqida”gi qarori.
Internet resurslari: 1. https://lex.uz/docs/-6445145. 2. https://lex.uz/mact/-111189. 3. https://lex.uz/ru/docs/-5030957. 4. https://lex.uz/docs/5870213.
2-Mavzu: Kiber huquqning xalqaro-huquqiy asoslari
Kiber huquq munosabatlarini tartibga soluvchi xalqaro hujjatlar. BMT hujjatlari. Xalqaro tashkilotlarning hujjatlari. Umumjahon uchrashuv, konferensiya, sammitlar natijalari bo'yicha hujjatlar. Kiber huquq sohasiga oid mintaqaviy kelishuvlar. Xalqaro axborot (kiber)

xavfsizligini ta'minlash sohasida hamkorlik to'g'risidagi kelishuvi. Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligiga (MDH) a'zo davlatlar o'rtasida axborot texnologiyalari sohasidagi jinoyatlarga qarshi kurashish bo'yicha hamkorlik to'g'risida kelishuv.

Manbalar:

1. 2001-yil 21-noyabrdagi "Kiberjinoyatlar to'g'risida" konvensiya.
2. 2009-yil 16-iyunda imzolangan "Xalqaro axborot xavfsizligini ta'minlash sohasida hamkorlik to'g'risida" bitim.
3. O'zbekiston Respublikasining "Axborotlashtirish to'g'risida"gi Qonuni.
4. O'zbekiston Respublikasining "Kiberxavfsizlik to'g'risida"gi Qonuni.
5. Salayev N.S.Ro'ziyev R.N. Kiberjinoyatchilikka qarshi kurashishga oid milliy va xalqaro standartlar. Monografiya // Mas'ul muharrir: yu.f.d., prof. R.A.Zufarov. – T., 2018.

Internet resurslari:

1. https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=30170556.
2. <https://lex.uz/docs/-6445145>.
3. <https://lex.uz/mact/-111189>.

3-Mavzu: Kiber huquqda shartnomalar

Elektron (kiber) shartnoma tushunchasi. Elektron (kiber) shartnomalarning xususiyatlari. Elektron (kiber) shartnoma tuzish tartibi. Elektron tijorat. Elektron (kiber) shartnomaga qo'yilgan talablar. Elektron hujjat va elektron xabar.

Manbalar:

1. O'zbekiston Respublikasi Fuqarolik kodeksi.
2. O'zbekiston Respublikasining "Xo'jalik yurituvchi subyektlar faoliyatining shartnomaviy-huquqiy bazasi to'g'risida"gi Qonuni.
3. O'zbekiston Respublikasining "Elektron raqamli imzo to'g'risida"gi Qonuni.
4. O'zbekiston Respublikasining "Elektron tijorat to'g'risida"gi Qonuni.
5. O'zbekiston Respublikasining "Elektron hukumat to'g'risida"gi Qonuni.
6. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016-yil 2-iyundagi 185-son "Elektron tijoratda bitimlarni amalga oshirish tartibini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori.
7. O'zbekiston Respublikasining "To'lovlar va to'lov tizimlari to'g'risida"gi Qonuni.
9. Rustambekov I. Internet tarmog'ida fuqarolik-huquqiy munosabatlarni tartibga solish muammolari (monografiya). – T. 2017.

Internet resurslari:

5. <https://lex.uz/docs/-6445145>.
6. <https://lex.uz/mact/-111189>.
7. <https://lex.uz/ru/docs/-5030957>.
8. <https://lex.uz/docs/5870213>.

4-Mavzu: Kiberjinoyatlar.

Axborot xavfsizligi tushunchasi va huquqiy asoslari. Aloqa, axborotlashtirish va telekommunikatsiya texnologiyalari sohasida nazorat bo'yicha davlat inspeksiyasi vazifalari. Virtual makondagi ma'muriy huquqbuzarliklar. Kiberjinoyatlar va ularning tavsifi. O'zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksidagi "Axborot texnologiyalari sohasidagi jinoyatlar".

Manbalar:

1. O'zbekiston Respublikasi Fuqarolik kodeksi.
2. O'zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksi.
3. O'zbekiston Respublikasining Ma'muriy javobgarlik to'g'risidagi kodeksi.
4. O'zbekiston Respublikasining "Axborot olish kafolatlari va erkinligi to'g'risida"gi Qonuni.
5. O'zbekiston Respublikasining "Axborot erkinligi prinsiplari va tamoyillari to'g'risida"gi Qonuni.
6. O'zbekiston Respublikasining "Axborotlashtirish to'g'risida"gi Qonuni.
7. O'zbekiston Respublikasining "Kiberxavfsizlik to'g'risida"gi Qonuni.
8. Salayev N.S.Ro'ziyev R.N. Kiberjinoyatchilikka qarshi kurashishga oid milliy va xalqaro

standartlar. Monografiya // Mas'ul muharrir: yu.f.d., prof. R.A.Zufarov. – T., 2018.

Internet resurslari:

9. <https://lex.uz/docs/-6445145>.
10. <https://lex.uz/mact/-111189>.
11. <https://lex.uz/ru/docs/-5030957>.
12. <https://lex.uz/docs/5870213>.